

Protokoll VU-möte #1-2023

2023-03-09, KL 10-12:45, KAPTENEN I KARLSBORG

A. ADMINISTRATIVT

0. Laget runt

Laget runt genomfördes som en allmän dialog. Relevant information flyttas till övriga frågor vid mån av tid.

1. Mötets öppnande

Den för dagen tillförnade ordförande Anders Lundgren öppnade mötet.

Beslut: Mötet förklarades öppnat.

2. Förslag till dagordning

Punkt 9 och 10 flyttas fram till efter punkt 4.

Beslut: Dagordningen antogs med ovanstående ändringar.

3. Val av justeringsperson

Förslag gavs på Pelle Holmström.

Beslut: Mötet valde Pelle Holmström till justeringsperson.

4. Protokoll

- Samförvaltning: 20221027 ([på webben](#))
- Styrelse: 20221011, väntar på justering
- VU: 20221213, på gång

Beslut: VU skickar till styrelsen för beslut.

Punkt 9 & 10 i förslag på dagordning flyttas hit:

9. Undersökningar enligt program

- Strandbottenfauna genomfördes höst 2022, rapport publiceras inom kort. Genomfördes senast 2014. Tidigare vart 10:e år men nu kommer den genomföras vart 3:e år enligt nytt program.
- Analys av miljögifter i fisk från 2021, publicerat som rapport; Miljögifter 2023, insamling av prover kommer göras inom ramen för provfisket som SLU genomför i år i Vättern.

VU noterar informationen

10. IAS i Vättern – Större rovmärla

- Vid inventering av strandbottenfauna hittade utförarna (Medins) en ny art på 3 av 12 lokaler - Större rovmärla (*Dikerogammarus villosus*). Fynden är den första observationen i Sverige och Norden. Arten kommer ursprungligen från Kaspiska havet och har spridit sig via båttrafik i floder och kanaler till Tyskland och England.
- Arten är mycket hårdig, har hög fekunditet och blir könsmogen tidigt. Den klarar olika habitat men finns huvudsakligen i grunda områden. Arten är opportunist men äter gärna annan bottenfauna (märlkräftor, insektslarver, ringmaskar) men även fiskägg och yngel. Den kan äta byten större än de själva och dödar fler än den kan äta, därav smeknamnet ”*killer shrimp*”. Den förändrar bottenfaunasamhället och ersätter inhemska märlkräftor om möjligt.
- Nu följer ett inventeringsarbete i Vättern men även i andra vattenområden (Vänern, Motala ström) för att se hur den spridit sig. Viktigt att följa påverkan på bottenfaunan i Vättern. Information om arten och hur man kan minimera spridning mycket viktigt i nuläget!
- Bra exempel på myndighetssamverkan där Vätternvårdsförbundet (som icke myndighet) gjort sin roll som vattenvårdsförbund. Hur vi ska följa upp spridningen av arten framöver och hur det ska finansieras behöver diskuteras vidare med berörda aktörer. Vätternvårdsförbundet avser att lägga extra medel under 2023 för inventering av arten.

Beslut: VU noterar informationen och föreslår för styrelsen att lägga extra medel under 2023 för inventering av arten i Vätterns tillrinningsområde.

5. Ekonomi

Preliminärt bokslut 2022:

- Intäkter: 2 186 401 kr, Utgifter 2 528 542 kr vilket ger ett resultat på -342 141 kr.
- Tillgångar: 2 190 783 kr.
- Skulder och eget kapital: Leverantörsskulder 801 693 kr, fritt eget kapital (inkl resultat och uppbokat): 1 731 231-342 414 = 1 389 090 kr.
- 227 700 kr redan överfört från 2022 till 2023. Uppbokat via avtal plus planerat 2022 är 859 033 kr. Förslag att flytta 200 357 kr till 2023 och resterande 102 000 kr till 2024.
- Revisorerna kommer gå igenom bokslutet den 23/3.

Friederike redovisade förbundets årsresultat 1996-2022. Det blir ett negativt resultat i år vilket i sig är positivt (planerat). De senaste årens positiva resultat är främst effekter av pandemin och att förbundet erhållit utökade medel i olika miljöinsatser.

Friederike visade en löpande budget och prognos för 2023. Intäkter beräknas till ca 2 miljoner som tillsammans med uppbokade medel från tidigare år uppgår till ca 3,09 miljoner kronor. 780.000 kr tillkommer i om uppdrag från HaV till Länsstyrelsen i Jönköping, men inga medel till utvecklingsprojekt. Kostnadsposter värda att lyfta är miljögifter biota/vatten med 180.000 kr för analys i röding och abborre enligt program; plankton och bottenfauna tas nu komplett via HaV-medel och litoralbottenfauna medfinansieras av länsstyrelsen och vattenrådsmedel.

Dessutom budgeteras extra till invasiva arter, specialprojekt BioAssay samt till information (IAS) och sammanträden.

Friederike gick också igenom budgetförslag för 2024. Fritt från 2022 föreslås 102 000 kr överföras till 2024 för användas till miljögifter i biota/vatten (10 000 kr), revidering av bevarandeplan (20 000 kr), Hemsida (5 000 kr) och Vätterndagen (80 000 kr). VU diskuterade om förbundet behöver ta höjd för större rovmärkla under 2024? Troligen inte det utan det blir främst Myndigheters ansvar (Länsstyrelsen) att jobba vidare med detta efter första inventeringsskedet. Vi behöver däremot ta höjd för en basverksamhet för samförvaltningen under 2024 och ändra summorna på den raden (prel ca 50 000 kr). Idag är det oklart hur finansiering ser ut 2024.

Beslut: Budgetläge och prognos som redovisades godkänns med tillhörande förslag på ändringar och skickas till styrelsen för att presenteras och beslutas på stämman.

6. Inför Styrelsemötet

- Styrelsemötet den 12 april 2023 genomförs fysiskt i Hjo, Hotell Bellevue:
 - Inför stämman (se nästa punkt)
 - Vattenvårdsplan
 - Förvaltningsplan
 - IAS

Beslut: VU ger kansliet i uppdrag att ta fram relevanta underlag att presentera till styrelsen för beslut.

7. Inför stämman

- Tiden är 15 maj kl 10.00-11.00 men från 9-15 för de som vill vara med på fika, informationspass och lunch.
- Plats: fysiskt möte i Örebro län. 3 förslag finns: Vätternterrassen, Hotell Norra Vättern och Sjöängen. VU framförde att gå vidare med Hotell Norra Vättern.
- Det presenterades ett utkast till programförslag. Det planeras att ha gemensamma delar med Leader Vättern. VU förordade utkastet.
- VU rekommenderar att styrelsen beslutar om enbart fysiskt deltagande på årsstämman. Skälet är att det är svårt rigga hybridmöte på just en stämma med närvaro/röstning etc.
- Verksamhetsberättelse 2022 och arbetsprogram 2024 beslutas på styrelsemötet. Friederike gick igenom arbetsprogram 2024: Några saker som togs upp:
 - Punkt 5. Vätternkartan behöver ses över. Uppkom en gång då det inte fanns liknande men nu fylls det syftet via nationella datavärda. Kan avvecklas och skriva med det i arbetsprogrammet.
 - Punkt 9. Bevarandeplanen; ändra till att om vi får ett uppdrag ska vi ha beredskap för att genomföra.
 - Punkt 10. Samförvaltningen: se till att minimiverksamhet säkerställs via medel från VVF och att andra aktörer bidrar.
 - Punkt 17, undersöka möjligheter till samordning i tillrinningsområde, vem ska göra det och hur det görs.

- Punkt 20. Gällande samordna en motion som verkar för att möjliggöra peka ut Vättern till riksintresse bör uttryckas som samordna intresset för att möjliggöra att peka ut Vättern till riksintresse för dricksvatten. Önskan har uppkommit vid framtagande av vattenvårdsplan.
- Inkommen ”motion” från Aktion Rädda Vättern (ARV). De anser att Vätternvårdsförbundet får i uppdrag att genomföra en fullständig inventering och riskbedömning av platser som är förorenade av PFAS-ämnen, i syfte att ta fram saneringsplaner och skydda Vätterns vatten från ökande halter. VU konstaterar att enbart medlemmar har rätt att skicka in motioner men ARV:s förslag bör tas upp på stämman såsom en skrivelse under ”övrigt”. Skrivelsen syftar på tydliga myndighetsansvar/uppgifter vilket inte ska, kan eller bör utföras av förbundet. VU föreslår till styrelsen att det på årsstämman förtydligas att Vätternvårdsförbundet inte är en myndighet och kan därför inte ta på sig ett uppdrag som är myndigheternas ansvar. Däremot kan målsättningen om minska föroreningar till Vättern bekräftas och ingår på flera olika vis i förbundets verksamhet.
- Valberedningen är aktiverad. I år är det A-sällskapet i styrelsen som ska väljas. Det är även enstaka fyllnadsval som är aktuella för B-sällskapet. Nyval gäller ordförande, vice ordförande samt av valberedningen.

***Beslut:** VU ger kansliet i uppdrag att vidare planera stämman.*

8. Samförvaltning Fisk

- Rasmus Lindblad, Länsstyrelsen i Jönköping, ny samordnare för samförvaltningen efter Malin Setzer som ska fokusera på Förvaltningsplan för fisk och fiske.
- Laxutsättningarna kom upp på mötet och man tog upp möjligheter att hantera frågan vidare i en arbetsgrupp inom ramen för arbetet med förvaltningsplan för fisk och fiske. Vad arbetsgruppen ska göra och vilka som ska ingå tas upp på nästa samförvaltningsmöte.
- Funktion av arbetsgrupperna har diskuterats inom samförvaltningen. När de ekonomiska förutsättningarna förändras framöver bör man se över om man istället bör ha mer behovsstyrda arbetsgrupper. Det kommer diskuteras vidare i samförvaltningen.
- Behovet av en miljögiftsgrupp har också tagits upp och man tyckte då att den inte enbart borde fokusera på miljögifter i fisk utan vara bredare och inte heller ligga under samförvaltningen.
- Man kom överens om att Länsstyrelsen ska ta upp tidigare förslag som legat inne rörande gädda. Det tas upp på samordningsmötena mellan Länsstyrelsen fiskefunktioner.
- Det ska tas fram nya informationsskyltar runt Vättern. De ska ersätta de som finns med regler för fisk och fiske. Dessa ska vara lite mer välkomnande och inte enbart fokusera på fisk och fiske utan lite bredare info om Vättern. VU påtalar vikten av att man här informerar om hur man minimerar spridning av främmande arter.

- På nästa möte ska man fördjupa sig i PFAS Karlsborg. Viktigt att man även påtalar att det är problem i andra områden utöver Karlsborg. Det är nästan alltid Karlsborg som hamnar i fokus.
- Nästa möte är den 19 juni.

VU noterar informationen.

B. MILJÖÖVERVAKNING & PROJEKT

11. Revidering Vattenvårdsplan

- Friederike presenterade preliminär bedömning av måluppfyllelse 2022 och 2030. 3 mål av 7 som försämras och det är de utmaningar som vi brukar lyfta som problem för Vättern (klimatförändringarnas effekter, naturlighet i ekosystemet och miljögifter).
- Åtgärdsförslag följer inte miljömålen denna gång utan föreslås grupperas utefter fokus- eller temaområden.
- Preliminär reviderad tidsplan är att remiss går ut efter årsstämman. Remiss under sommaren/tidig höst och beslut om fastställande av rapport på höstens styrelsemöte 2023.

Beslut: *VU ger kansliet i uppdrag att arbeta vidare enligt plan.*

12. Revidering Förvaltningsplan

Malin presenterade en reviderad preliminär tidsplan med remiss färdig till höstens styrelsemöte 2023 och fastställande av plan vår 2024 (styrelse eller årsstämma). Arbetat med olika delar av planen på genomförda samförvaltningsmöten och haft första brukarträffen. Planering för brukarträff nummer 2 i april pågår och inbjudan skickas snart ut.

VU noterar informationen.

13. MÖV-projekt 2022/2023

- **PFAS i matfisk:** Vätternvårdsförbundet har hanterat frågan genom att följa upp provtagning inom ramen för miljöövervakningen. Nu när det finns gränsvärden för vissa livsmedel såsom fisk så har Livsmedelsverket och Länsstyrelserna det huvudsakliga ansvaret för provtagning och kontroll. Vätternvårdsförbundet kommer därmed inte provta mer fisk utöver det som görs inom ramen för miljöövervakningen men följer frågan och utvecklingen.
- **Nytt utvecklingsprojekt:** Satellitövervakning med bidrag från Rymdstyrelsen. Klart vår/sommar 2023. Samverkan med SLU och Brockmann Geomatics.
- **Oligochaeta:** Projektet fortsätter/slutförs i år med insatsmedel (konto 4031)
- **BioAssay råvatten/dricksvatten.** Mäta effekter på organismer från vatten istället för att mäta koncentrationer av x antal ämnen. Genomförs i år med provtagning vid fyra tillfällen i utsjön. Tre kommunala vattenverk är med i projektet från Vättern. Gemensamt projekt med Vänerens och Mälarens vattenvårdsförbund.

VU noterar informationen.

14. Provfiske (program & projekt)

- **Flertal fiskprojekt** under 2021 och 2022 (Länsstyrelsen och SLU). Flera rapporter i förbundets rapportserie. Telemetriprojektet löper på enligt plan. Fråga om de kan komma och presentera projektet och resultat so far på årsstämman. Malin skickar en förfrågan.
- **Provfiske utsjön** genomförs vart 3:e år i Vättern och i år är det dags. SLU är huvudman. Prover till miljögifter inom miljöövervakningsprogrammet kommer samlas in från provfisket.
- **Översyn av fiskundersökningar.** HaV har beställt en översyn av miljöövervakning inom fisk av SLU och den är snart klar. Länsstyrelserna kommer få möjlighet att lämna synpunkter. Vore bra om vattenvårdsförbunden också får den möjligheten.

VU noterar informationen.

15. Publiceringar

- 153: Analys av lekfiskräkning öring 2004-2021
- 154: Årsskrift
- 155: Makrofyter i Vättern 2018-2020
- 156: *Litoralbottnfauna (snart)*

VU noterar informationen.

C. INFO/KOMMUNIKATION/UTBILDNING

16. Kommunikation/Hemsidan

- Inget nytt och gick inte igenom.

VU noterar informationen.

D. VATTENRÅD

17. Vattenråd

- **Årliga bidrag Vattenmyndigheten:** Bidrag för 2022 redovisas i april och ansöker om nytt bidrag 2023, ingen förändring. Vi brukar skicka vidare ungefär hälften som samverkansbidrag till föreningar i avrinnings-området.
- **Extra-bidrag från Vattenmyndigheten SÖ**
- Alsen/Lillån-Huskvarna (102.500 kr): redovisat
- **Extra-bidrag från Vattenmyndigheten SÖ**
- Info 120k totalt (Vätternliv, Vätterndagen, Harr): redovisat
- Örrnäsån 80k: redovisat
- **Vattenrådsbidrag Länsstyrelsen F**
Beviljat 100.000 kr för strandinventeringar (bottenfauna, makrofyter), vattenvårdsplan och miljögifter. Redovisas december 2023.

VU noterar informationen.

18. Yttrande/Remisser

- Ut
 - NAP: Nulägesbeskrivningar Vättern Norra & Vättern Södra
- In

- Miljöövervakningsprogram Motala ström
- Regional vattenförsörjningsplan Örebro län
- **Pågående ärenden mm**
 - Markavvattning Karlsborg Flygplats, hos regeringen
 - Tillstånd flygplats: Beslut MPD 190206, hos regeringen
 - Bankantsdränering flygplats: hos FIHM igen
 - Tillstånd Hammaren: hos regeringen
 - Norra Kärr
 - Örebrovatten

VU noterar informationen.

19. Kalender

- Nästa styrelsemöte: 12 april (Hjo)
- Nästa VU-möte: 14 april (Skype)
- Stämman! 15 maj i Norra Vättern
- Nästa samförvaltningsmöte: 19 juni

VU noterar informationen.

20. Övrigt

Inga övriga frågor

21. Mötet avslutas

Malin Setzer
Vid protokollet

Anders Lundgren
TF Mötesordförande

Pelle Holmström
Justeringsperson

Deltagare:

Friederike Ermold (VVF), Jan-Anders Johansson (VVF), Måns Lindell (VVF), Sara Peilot (Lst Västra Götaland), Anders Lundgren (Karlsborgs kommun), Pelle Holmström (MÖS). Malin Setzer (VVF), Tilda Mohlin (Lst Örebro) via Skype.